

Sygn. akt III Ca 881/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Hadryś

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera (spr.)

Sędzia SR del. Marcin Rak

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa W. W.

przeciwko P. W.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 14 marca 2014 r., sygn. akt III RC 613/13

oddala apelację.

SSR del. Marcin Rak SSO Krystyna Hadryś SSO Lucyna Morys – Magiera

UZASADNIENIE

M. G., jako przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki W. W., w pozwie przeciwko pozwanemu P. W. domagała się podwyższenia alimentów na rzecz córki z kwoty 600 zł do kwoty 1000 zł miesięcznie płatnych do dnia 1 każdego miesiąca począwszy od lipca 2013 r.

W uzasadnieniu wskazała na znaczny wzrost kosztów utrzymania dziecka w przeciągu ostatnich lat oraz jej pogorszoną sytuacją osobistą i materialną. Podała, że aktualne koszty utrzymania dziecka wynoszą około 1600 – 1700 zł miesięcznie. Podniosła, że istotnym zdarzeniem mającym wpływ na zapewnienie córce właściwych warunków do codziennego funkcjonowania oraz prawidłowego rozwoju jest poważna choroba dziecka oraz przebyta operacja mająca na celu usunięcie guza mózgu, co w konsekwencji prowadzi do konieczności cyklicznego ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych i otoczenia dziecka szczególną opieką specjalistyczną oscylującą w granicach 200 – 300 zł miesięcznie, a nie refundowaną przez NFZ. Matka podniosła, że pozwany powinien w większym zakresie pokrywać koszty utrzymania dziecka, ponieważ z uwagi na stan zdrowia wymaga ono jej osobistych starań, w związku z czym nie może ona wykorzystać w pełni swoich możliwości zarobkowania.

Pozwany P. W. uznał powództwo do kwoty 700 zł miesięcznie, podnosząc, że matka małoletniej powódki zawyżyła koszty utrzymania dziecka.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej zasądził od pozwanego P. W. na rzecz małoletniej powódki W. W. alimenty w kwocie po 1000 zł miesięcznie, poczynając od dnia 4 września 2013 r., płatne do rąk matki dziecka M. G. w terminie do dnia 10 każdego miesiąca, w miejsce alimentów zasądzonych w kwocie po 600 zł miesięcznie wyrokiem Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej z dnia 21 grudnia 2011 r. sygn. akt III RC 560/11; oddalił powództwo w pozostałym zakresie; nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 240 zł z tytułu nieuiszczonej opłaty od pozwu; nadał wyrokowi w pkt 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

Orzeczenie to zapadło przy ustaleniu, że wyrokiem z dnia 14 grudnia 2011 r. sygn. akt III RC 560/11 Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej podwyższył alimenty zasądzone od pozwanego na rzecz małoletniej powódki z kwoty 400 zł do kwoty 600 zł miesięcznie, począwszy od dnia 28 lipca 2011 r., płatne w terminie do dnia 15 każdego miesiąca do rąk matki dziecka.

W dacie orzekania małoletnia powódka liczyła 11 lat, była uczennicą klasy piątej szkoły podstawowej oraz klasy piątej szkoły muzycznej I stopnia, gdzie uczyła się gry na skrzypcach i fortepianie; była zdrowa i rozwijała się prawidłowo. Jej matka ponosiła wydatki w kwocie około 3000 zł rocznie z tytułu kosztów utrzymania domu jednorodzinnego, w którym wspólnie mieszkała z córką i rodzicami. Matka małoletniej powódki prowadziła działalność gospodarczą – agencję reklamową. W 2010 r. przychód z prowadzonej działalności wyniósł 81.653,72 zł, a dochód po odliczeniu kosztów uzyskania przychodu – 13.256,44 zł. Miesięczny dochód netto w latach 2010 r. i 2011 r. wyniósł około 1.000 zł. Matka małoletniej uczestniczyła w szkoleniu na agenta ubezpieczeniowego.

Pozwany, posiadający wykształcenie wyższe – magister inżynier górnictwa – nie pracował w wyuczonym zawodzie. Prowadził własną działalność gospodarczą – agencję reklamową, którą zawiesił z końcem grudnia 2009 r. Od 1 grudnia 2009 r. był zatrudniony jako grafik w wymiarze 1/4 etatu w A. Sp. J. w K. z miesięcznym wynagrodzeniem netto 302,01 zł miesięcznie. Ponadto osiągał dochody na podstawie umowy o dzieło w wysokości netto około 2100 zł miesięcznie. Pozwany zajmował mieszkanie o powierzchni około 52 – 54 m². Miesięczne wydatki mieszkaniowe typu opłata za mieszkanie, wodę, energię elektryczną, gaz i internet wynosiły łącznie około 750 zł miesięcznie.

Ponadto Sąd Rejonowy ustalił, iż obecnie małoletnia powódka ukończyła 14 lat. Dziewczynka jest po zabiegu operacyjnym usunięcia guza mózdzku w czerwcu 2013 r. i styczniu 2014 r. Stwierdzono u niej głębokie niedowidzenie obu oczu. Z uwagi na stan zdrowia małoletnia korzysta z indywidualnego nauczania na terenie szkoły. Aktualnie jest uczennicą klasy pierwszej gimnazjum. Pozostaje pod stałą prywatną opieką lekarza pediatry i okulisty. Dziewczynka wymaga leczenia stomatologicznego. Małoletnia legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności. Jej stan zdrowia powoduje konieczność stałego współdziałania na co dzień matki w przebiegu leczenia, rehabilitacji i edukacji. Dziewczynka wymaga również długotrwałej pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Taką pomoc na co dzień udziela małoletniej jej matka. Małoletnia ma przyznany zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 153 zł miesięcznie. Miesięczny koszt utrzymania córki matka oceniła na kwotę około 1700 zł.

Matka dziecka nadal prowadzi agencję reklamową, a od lipca 2013 r. także prowadzi działalność ubezpieczeniową. Jej łączne przychody z obu źródeł wynoszą około 3000 – 3500 zł miesięcznie. Ponosi koszty – płaci składki ZUS w kwocie około 1000 zł miesięcznie; korzysta do celów służbowych z samochodu osobowego marki F. (...) i spłaca zaciągnięty kredyt w miesięcznych ratach po 900 zł. Jej łączny dochód wynosi 1000 – 1500 zł miesięcznie. Małoletnia powódka prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z matką i 80-letnim dziadkiem. Koszty związane z użytkowaniem domu wynoszą około 500 – 600 zł miesięcznie. Składają się na to wydatki związane z zakupem opału, opłata za energię elektryczną, podatek od nieruchomości, wywóz śmieci, opłata za wodę.

Pozwany od 2 lipca 2012 r. jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku redaktora serwisu internetowego w (...) B. G. z siedzibą w K. z miesięcznym wynagrodzeniem brutto 1600 zł (netto 1300 zł). Czasami dorabia, za co otrzymuje od 100 zł do 300 zł. Ponadto pod koniec 2013 r. założył nową działalność gospodarczą – próbuje działać na polu stron internetowych, handlu tonerami, materiałami eksploatacyjnymi do drukarek. Z uwagi na charakter pracy, wykonuje ją w domu. Opłata za internet wynosi 50 zł miesięcznie, dodatkowe

składki ZUS w kwocie 270 zł miesięcznie. Korzysta z samochodu służbowego i ponosi koszty paliwa w kwocie około 300 zł miesięcznie. Pozwany płaci regularnie alimenty na rzecz córki w kwocie 600 zł miesięcznie. Od grudnia 2013 r. ponadto opłaca córce lekcje języka angielskiego w kwocie 100 zł miesięcznie. Stara się spotykać z córką w każdą sobotę.

Powyższe okoliczności doprowadziły Sąd Rejonowy do przekonania, że wystąpiły okoliczności świadczące o zmianie stosunków w rozumieniu art. 138 k.r.o., które uzasadniają żądanie podwyższenia alimentów zasądzonych od pozwanego na rzecz małoletniej powódki z kwoty 600 zł do kwoty 1000 zł miesięcznie, poczynając od dnia wytoczenia powództwa, tj. od dnia 4 września 2013 r. oraz oddalenie powództwa za okres od lipca 2013 r. Sąd uznał, że wysokość podwyższonych alimentów jest stosowna zarówno do wieku 14-letniej obecnie powódki, jak i jej stanu zdrowia, gdyż usprawiedliwione potrzeby małoletniej W. zdecydowanie przewyższają potrzeby zdrowego dziecka w jej wieku. Twierdzenie matki małoletniej powódki, że pozwany powinien w większym zakresie pokrywać koszty utrzymania dziecka, ponieważ z uwagi na stan zdrowia dziecko wymaga jej osobistych starań, w związku z czym nie może ona wykorzystać w pełni swoich możliwości zarobkowania, znalazło pełne potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym. Sąd uznał, że pozwany ma możliwości finansowe w zakresie świadczenia wyższych alimentów na rzecz córki. Zasadne i zgodne z treścią art. 135 k.r.o. jest oparcie się na możliwościach zarobkowych pozwanego, a nie tylko na wykazywanych przez niego dochodach, a pozwany z uwagi na wiek, wykształcenie wyższe, doświadczenie zawodowe oraz rodzaj wykonywanej pracy może i powinien osiągać dochody w wysokości pozwalającej na alimentowanie córki kwotą 1000 zł miesięcznie. Z tych względów, na podstawie art. 138 w związku z art. 133 § 1 k.r.o. i art. 135 k.r.o. orzeczono jak w pkt 1 i 2 sentencji wyroku. Orzeczenie o kosztach sądowych uzasadnia art. 113 ust. 1 i 4 w związku z art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594, z późn. zm.). Z uwagi na charakter zasądzonych roszczenia i na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd z urzędu nadał wyrokowi w pkt 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę przez oddalenie w części powództwa ponad uznaną przez pozwanego kwotę 700 zł, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Zarzucił naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 k.p.c. poprzez nieprawidłową i jednostronną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego i poczynienie dowolnych ustaleń faktycznych wyłącznie w oparciu o ogólnikowe i lakoniczne zeznania powódki, konsekwencją czego było przyjęcie, że koszty utrzymania małoletniej wynoszą 1.600-1.700 zł miesięcznie. Ponadto zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 135 § 1 k.r.o. w zw. z art. 138 k.r.o. poprzez niewłaściwe ich zastosowanie polegające na uznaniu, iż wzrosły usprawiedliwione potrzeby małoletniej W. W. oraz że nastąpiła zmiana stosunków uzasadniająca podwyższenie alimentów do kwoty 1.000 zł miesięcznie, a także że podwyższone alimenty są w zasięgu możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego. Zarzucił, iż powódka nie wykazała faktycznych kosztów utrzymania małoletniej, a podane przez powódkę koszty leczenia eksperymentalnego, koszty szczepienia i rezonansu to koszty hipotetyczne, ponadto pozwany nigdy nie był przez powódkę informowany o konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z leczeniem córki, co poddaje w wątpliwość ich faktyczną wysokość.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela w całości i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 kpc. Orzekając Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania, ani też doświadczenia życiowego. Wnioski Sądu pierwszej instancji, co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa procesowego objętego regulacją art. 233 k.p.c., stwierdzić należy, że stanowisko prezentowane w apelacji w zasadzie nie można określić jako zarzut, lecz polemikę z ustaleniami zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Odwoławczego skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd I instancji uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego.

To bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające wyłącznie przekonanie skarżącego o innej niż przyjął Sąd Rejonowy wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, a z takim sformułowaniem treści apelacji mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumieć należy wszelkie zmiany w statusie ekonomicznym stron powodujące zmianę (zwiększenie, ale i zmniejszenie) zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub też zmianę (zwiększenie, ale i zmniejszenie) zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy uznać należy, że Sąd Rejonowy trafnie ocenił, iż w niniejszej sprawie nastąpiła zmiana stosunków uzasadniająca uchylenie obowiązku alimentacyjnego. Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż już z uwagi na fakt upływu czasu od poprzedniego orzeczenia o alimentach usprawiedliwione potrzeby małoletniej wzrosły. Ponadto zmianie uległ stan zdrowia powódki, gdyż z dołączonego do akt sprawy orzeczenia o niepełnosprawności wynika, iż małoletnia wymaga pomocy osoby trzeciej w codziennej egzystencji i z uwagi na swoją niepełnosprawność ma specjalne potrzeby, różniące się od potrzeb jej rówieśników. Okoliczności podnoszone w toku przesłuchania przez matkę małoletniej w połączeniu z zaświadczeniem o niepełnosprawności, ocenione przez pryzmat doświadczenia życiowego, pozwalają na stwierdzenie, iż prawidłowo ustalono zakres potrzeb małoletniej.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1999 r. w sprawie o sygn. III CKN 446/98 zakres przyczyniania się do zaspakajania potrzeb rodziny wyznaczają możliwości zarobkowe każdego z małżonków, a nie faktycznie uzyskiwane dochody. Przy czym podkreślić należy, iż zarobkowych i majątkowych możliwości nie można utożsamiać wyłącznie z wysokością faktycznych aktualnie uzyskiwanych zarobków, albowiem w ocenie zarobkowych i majątkowych możliwości mieszczą się również te niewykorzystane, jeżeli są tylko realne, a w uzasadnionych przypadkach obejmują one także wysokość zarobków, które zobowiązany jest w stanie uzyskać, lecz nie osiąga ich z przyczyn nie zasługujących na usprawiedliwienie, np.: niewykonywanie przez obowiązwanego wyuczonego i dobrze wynagradzanego zawodu, podjęcie zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin, bądź też praca dorywcza. (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 1972 r., III CRN 470/71; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 1972 r., III CRN 470/71)

Odnosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, iż pozwany nie wykorzystuje w pełni swoich możliwości zarobkowych, albowiem mając na uwadze wykształcenie pozwanego i posiadane przez niego doświadczenie w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej, winien on podjąć starania celem zwiększenia osiąganych przez siebie dochodów, tak aby w większym stopniu przyczyniać się do zaspokajania potrzeb małoletniej.

Podkreślenia wymaga, iż zgodnie z art. 135 § 2 k.r.o. wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie albo wobec osoby niepełnosprawnej może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego. Trafnie wskazał Sąd Rejonowy, iż matka powódki w znacznym zakresie spełnia swój obowiązek alimentacyjny poprzez osobiste starania o wychowanie dziecka i pełnienie osobistej pieczy nad nim, wobec czego pozwany winien pokrywać większą część kosztów utrzymania małoletniej.

Reasumując Sąd drugiej instancji mając na uwadze prawidłowo poczynione przez Sąd meriti ustalenia faktycznie i całokształt zgromadzonego w obu instancjach materiału dowodowego uznał, że po stronie powódki nastąpiła zmiana stosunków polegająca na zwiększeniu jej uzasadnionych potrzeb, natomiast pozwany posiada zdolność majątkową i zarobkową do łożenia na rzecz małoletniej powódki alimentów w zasądzonej zaskarżonym orzeczeniem wysokości.

Z uwagi na powyższe - na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono apelację jako bezzasadną.

SSR del. Marcin Rak SSO Krystyna Hadryś SSO Lucyna Morys - Magiera